

ning nr. 1109/1987 findes udvalgets udkast til lovregler i §§ 25-30, og bemærkningerne hertil er optrykt s. 87 ff.

Udvalget foreslår, at der til afløsning af den eksisterende tilsynsværgeordning etableres en ordning med lønede *patientrådgivere*, der antages af amtmanden efter ansøgning blandt personer, som må anses for egnede fagligt og personligt til på deltid at udføre det arbejde, der er forbundet med patientrådgiverfunktionen. Amtmanden udarbejder en fortegnelse over de antagne patientrådgivere. Som patientrådgivere tænkes navnlig anvendt personer inden for social- og sundhedssektoren i vid forstand.

Ved tvangslæggelse, tvangstilbageholdelse og tvangsbehandling skal der efter udvalgets forslag obligatorisk ske patientrådgiverbeskikkelse. I tilfælde af tvangsfiksering, magtanvendelse og beskyttelsesfiksering skal der beskikkes patientrådgiver, hvis patienten fremsætter begæring herom. Udvalget har ikke fundet behov for beskikkelse af patientrådgiver til patienter, der behandles frivilligt. I disse tilfælde påhviler det personalet at yde patienten den fornødne vejledning og bistand.

Beskikkelse sker i det enkelte tilfælde ved, at den vagthavende sygeplejerske underretter en patientrådgiver om tvangsgrebet og den heraf følgende beskikkelse. Patienten har efter særlige regler mulighed for at få beskikket f.eks. et familie-medlem til at udføre patientrådgiverarbejdet.

Patientrådgiveren har til opgave at vejlede og rådgive patienten med hensyn til alle forhold i forbindelse med indlæggelse, ophold og behandling på psykiatrisk afdeling. Patientrådgiveren skal endvidere bistå patienten med iværksættelse og gennemførelse af eventuelle klager. Der opstilles et krav om, at patientrådgiveren skal aflægge patienten et første besøg inden 24 timer efter beskikkelsen, og derefter mindst én gang om ugen og i øvrigt efter behov, indtil beskikkelsen bortfalder.

Justitsministeriet er enig med udvalget i, at der er behov for en væsentlig forbedring af den støtte og bistand af såvel medmenneskelig som retlig karakter, som psykiatriske patienter, der undergives tvang, bør kunne få fra kvalificerede og uafhængige personer. Justitsministeriet kan tiltræde den patientrådgiverordning, som udvalget har foreslået til afløsning af den gældende ordning efter sindssygeloven med tilsynsværger.

6.3. Specielt for så vidt angår patienter, der tvangsfikseres med bælte, stiller udvalget forslag om, at der stilles krav om fast vagt. Udvalgets redegørelse for dette spørgsmål findes i betænkning nr. 1068/

1986, s. 430 f. Udkast til lovbestemmelse findes i § 16 i udvalgets lovudkast. I bemærkningerne til udvalgets forslag anfører udvalget bl.a. (betænkning nr. 1109/1987, s. 71), at reglen dels har til formål at betage bæltefiksering noget af den traumatiske effekt, som kan være forbundet med at blive fikseret og ladet alene, dels at beskytte patienten mod eventuelle overgreb eller gener fra medpatienter. Udvalget peger endvidere på, at brug af fast vagt utvivlsomt vil kunne begrænse brugen af bæltefiksering, navnlig således at den tidsmæssige udstrækning formindskes.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets forslag til en regel om fast vagt ved bæltefikserede patienter.

Bestemmelsen udelukker ikke, at den faste vagt efter omstændighederne kan overvåge flere patienter, der er tvangsfikseret med bælte.

6.4. Patienternes mulighed for at øve indflydelse og medbestemmelse på egne forhold må antages at spille en ikke uvæsentlig rolle for, hvordan patienterne oplever opholdet på psykiatrisk afdeling, og dermed i sidste instans også for behovet for tvangsansvendelse.

Udvalget har behandlet spørgsmålet om patienternes medindflydelse i betænkning nr. 1068/1986, s. 404 ff og i betænkning nr. 1109/1987, s. 94.

Udvalget anfører bl.a., at den medindflydelse, som patienterne tillægges, har betydning både for patienternes følelse af eget værd og for personalets holdning til patienterne, ligesom patienternes medindflydelse endvidere må tillægges vægt som en kontrolforanstaltning, der kan medvirke til at forebygge eventuelt misbrug.

Udvalget foreslår på den baggrund, at der på hvert enkelt psykiatrisk sygehus eller afdeling skal oprettes patientråd eller afholdes patientmøder. Ordningen skal gælde for alle indlagte psykiatriske patienter og ikke kun for de patienter, der undergives tvang.

Udvalget er opmærksom på, at det vil være lettere at få en ordning med regelmæssig afholdelse af patientmøder og oprettelse af et patientråd til at fungere for de grupper af patienter, der er indlagt igennem nogen tid, end for korttidsindlagte.

Justitsministeriet deler udvalgets opfattelse af betydningen af, at patienterne så vidt muligt søges inddraget i og tillagt indflydelse på egne forhold, også selv om der ikke helt kan bortses fra de praktiske problemer, der kan være forbundet med at få den af udvalget foreslåede ordning til at fungere i forhold til visse grupper af patienter, navnlig kort-